

Centenari de l'Escola de Teixits

Gestació i obertura del centre 1917-1925

Òscar Figuerola Bernal
Centre de Referència Tèxtil - Escola de Teixits

PRESENTACIÓ

Aquest article ressenya l'activitat actual del centre i radiografia el sector tèxtil moda d'avui per poder retrocedir 100 anys i explicar quin conjunt de factors van contribuir al naixement de l'Escola de Teixits a Canet de Mar, el centre de referència històric del gènere de punt i avui també del tèxtil més innovador en aspectes com la recerca, la circularitat i la sostenibilitat fruit de la integració a EURECAT, el centre tecnològic de Catalunya amb 12 seus repartides per Catalunya.

En síntesi, la Mancomunitat de Catalunya, amb l'objectiu de millorar la formació tècnica, va idear un projecte de creació d'escoles locals d'indústries

el 1917 i el ple de l'ajuntament de Canet de Mar va aprovar presentar-se al concurs convocat el 1918. El 1920 la Mancomunitat va adquirir la finca de Can Muní amb els diners que li havia transferit l'ajuntament per ubicar-hi l'Escola i el 19 de novembre de 1922 el president de la Mancomunitat, Josep Puig i Cadafalch, va inaugurar l'Escola de Teixits.

Durant els 100 anys d'activitat, l'Escola de Teixits ha tingut diferents denominacions oficials que sintetitzem en la Taula 1.

1.1. L'ACTIVITAT DE L'EQUIPAMENT AVUI

Cent anys després, l'Escola de Teixits fa una activitat rellevant i continuada de servei en el camp

de la recerca, el desenvolupament, la innovació i la formació a la indústria tèxtil. La missió fundacional fixada el 1922 pel Consell de Pedagogia de la Mancomunitat de Catalunya és plenament vigent:

«L'escola de Teixits de Punt de Canet de Mar té per principal objecte la **formació** tècnica completa de directors i de contramestres per les indústries del teixit de punt i el perfeccionament dels obrers que hi treballen, devent-se orientar per constituir en el demà un centre d'**investigació superior** en les branques de la seva especialitat i un focar d'expansió dels **avenços de la tecnologia industrial.**»¹

L'Escola de Teixits, amb el

DENOMINACIÓ	ETAPA	EXPLICACIÓ
Escola Local d'Indústries de Teixits de Punt	1918-1930	Fruit del pla de creació d'una xarxa d'escoles tècniques de la Mancomunitat de Catalunya.
Escola de Teixits de Punt	1931-1945	Impuls del centre a partir de la reactivació del Patronat i la incorporació a la Generalitat el 1931.
Escuela Especial de Tejidos de Punto	1945-1967	Homologació i incorporació al sistema educatiu depenent del Ministerio de Educación Nacional per a la formació de pèrits.
Escuela de Ingeniería Técnica en Tejidos de Punto	1967-1978	Reforma pla estudis i adaptació a les enginyeries tècniques
Escola Universitària d'Enginyeria Tècnica en Teixits de Punt	1978 - 2011	Adscripció a la Universitat Politècnica de Catalunya
Centre de Recerca i Transferència de Tecnologia Tèxtil - Escola de Teixits	2007 - 2022	Transformació en centre de recerca en conveni amb Cetemmsa i des del 2015 EURECAT.
Centre de Referència Tèxtil - Escola de Teixits	2022 - ...	Consolidació de la multiactivitat del centre en recerca, formació i transferència de coneixement

TAULA 1. Denominacions Escola de Teixits

nom Centre de Recerca i Transferència de Tecnologia Tèxtil (CRTTT – Escola de Teixits) a partir del 2007, és el centre de referència del sector tèxtil moda al Maresme i a Catalunya en recerca i formació. Amb la celebració del centenari s'ha simplificat el seu nom i ara es denomina Centre de Referència Tèxtil – Escola de Teixits.

Imatge gràfica del centenari i nova denominació: Centre de Referència Tèxtil. Font: Diputació de Barcelona

**Diputació
Barcelona**

Marca Diputació de Barcelona. Font: Diputació de Barcelona.

La Diputació de Barcelona és la propietària i responsable de l'equipament i ha formalitzat convenis per potenciar les activitats de recerca i formació d'alta especialització amb EURECAT i de formació professional amb el Departament d'Educació de la Generalitat de Catalunya. Per això, l'Escola de Teixits allotja la **Unitat de teixits funcionals d'EURECAT** i una de les 12 seues corporatives del centre tecnològic². Desenvolupa projectes de recerca i formació d'alta especialització per a un ampli nombre d'empreses del país.

eurecat
Centre Tecnològic de Catalunya

Imatge gràfica d'EURECAT. Font: Eurecat

I també és la seu del **Departament Tèxtil Moda de l'Institut Lluís Domènech i Montaner** que fa formació professional dual dels cicles formatius:

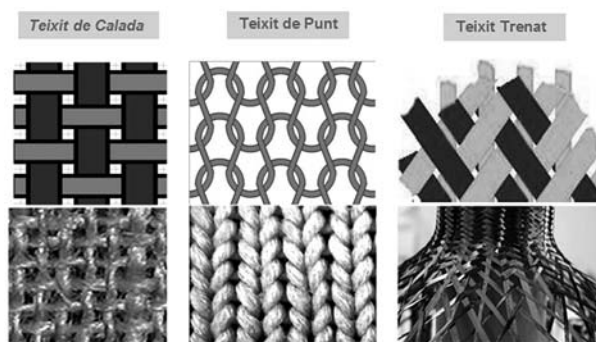
- de grau mitjà de fabricació i ennobliement de productes tèxtils,
 - de grau mitjà de moda i confecció i
 - de grau superior de patronatge i moda³.
- Compta amb més de 100 alumnes.

Imatge gràfica Institut Lluís Domènech i Montaner

1.2. UN MÓN QUE ENS ENVOLTA: TEIXITS O TELES⁴.

El tèxtil és present a la nostra vida permanentment. Generalment, per fabricar teixits i teles és necessari disposar de **fils**⁵, que s'obtenen d'unes matèries primeres anomenades **fibres**. El procés de tissatge que transforma els fils en teixit es fa amb una màquina que es diu teler, generalment mitjançant un dels següents procediments: la calada, el punt o el trenat. El teixit pla o de calada es forma mitjançant l'encreuament ordenat de dos conjunts de fils, normalment en angle recte entre ells. El teixit de punt es forma per bucles de fil entrelaçats anomenats malles. El trenat s'obté a partir de l'encreuament en diagonal d'un mínim de tres fils. Cada procediment atorga al teixit unes característiques determinades. Els teixits de punt es caracteritzen per l'elasticitat i adaptació al cos.

Estructures tèxtils de calada, punt i trenat. Font: elaboració pròpia.

Constantment estem en contacte amb productes i aplicacions de teixits de punt tant en l'àmbit de la indumentària com en el camp de la indústria i la tècnica.

La indumentària és l'espai original dels teixits de punt. Hi ha moltes peces de vestir quotidianes (de teixits) de punt. Ens podem vestir exclusivament amb peces de punt: un parell de mitjons, uns calçotets o unes calces, una samarreta i un jersei. També podem gaudir del temps lliure o bé fer esport amb indumentària exclusivament de punt: el banyador, el culot d'un ciclista, el vestit de submarinista o la samarreta d'un futbolista són de punt.

Els teixits de punt també poden tenir un ús industrial i tècnic que s'associa a la innovació, la recerca i el desenvolupament de productes. Actualment, per exemple, la medicina i l'automoció s'abasteixen de teixits de punt. En el camp mèdic hi ha aplicacions com les mitges ortopèdiques, les colzeres o els embenatges tubulars que requereixen d'un alt nivell de precisió i desenvolupament tecnològic. En automoció la tapisseria d'un cotxe és l'ús típic, i el teixit que recobreix el cablejat d'un avió exemplifica un producte que exigeix un procés de recerca complex i uns coneixements específics i altament tecnificats.

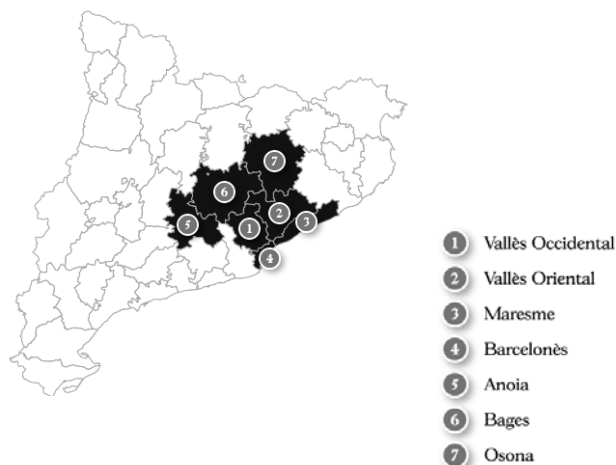
1.3. EL CONTEXT. LA INDÚSTRIA TÈXIL AVUI EN XIFRES

La indústria tèxtil és clau a l'economia europea i ha estat motor industrial a Catalunya des de la primera revolució industrial. Les empreses tèxtils han demostrat una gran capacitat d'adaptació a cada moment històric.

A Catalunya predomina la petita i la micro empresa, i la formació, la recerca i la innovació es fa des de centres de referència com l'Escola de Teixits de Canet de Mar.

El sector tèxtil és una peça clau dins de l'economia europea. Amb una facturació de 162 mil milions d'euros i 160.000 empreses, genera una ocupació d'un milió i mig de llocs de treball, segons xifres de la patronal tèxtil Euratex⁶. Dins d'Europa, Espanya suposa el 9,6% de la producció tèxtil i moda (el 5è país, després d'Itàlia, Alemanya, Regne Unit i França).

7 comarques apleguen el 82% de l'ocupació

Imatge de la distribució geogràfica de la indústria tèxtil.
Font: COOPERATEXIL.

EU textile and clothing industry in numbers

Font: EURATEX

A Catalunya, segons dades d'Idescat, la indústria tèxtil-confecció i pell està formada per prop de 4.300 empreses, amb un volum de negoci de més de 4.500 milions d'euros, representa l'11% de la indústria catalana i el 6,5% de l'ocupació industrial⁷.

Sector industrial tèxtil català

Motor de la industrialització a Catalunya

Font: COOPERATEXIL i IDESCAT

Si ampliem el focus al conjunt de la cadena de valor i parlem del sector moda, a Catalunya ocupa 65.500 persones i factura més de 14.500 milions d'euros⁸.

Sector de la moda a Catalunya

Barcelona, ciutat del disseny i la creativitat en la moda

Font: COOPERATEXIL

Geogràficament el sector es concentra a la demarcació de Barcelona, i el Maresme representa el 23,5% de la facturació del sector tèxtil (sense incloure la confecció) a la província.

Un estudi recent de l'Associació d'empresaris de

gèneres de punt de Mataró i comarca (ASEGEMA)⁹ fa una fotografia del sector el 2019 al Maresme. Les indústries tèxtils¹⁰ són el sector més important del Maresme en termes de facturació; el 12,5% de la facturació total de la comarca prové d'empreses que desenvolupen aquesta activitat. A la vegada, el 23,5% de la facturació total del sector a la província de Barcelona es produeix al Maresme. L'any 2019 va tancar amb una mitjana de 5.872 llocs de treball, una xifra inferior a la d'un any anterior. Aquesta xifra representa un 30,8% dels llocs de treball en la indústria de la comarca. La majoria són de caràcter assalariat (85,25%) i en menor grau, autònoms (14,75%). Pel que fa a la divisió de confecció (CNAE 14), l'evolució de l'ocupació també va disminuir un 7,04%, trencant amb dos anys seguits d'increment. El volum de llocs de treball va tenir una mitjana de 3.313, essent el 82,52% assalariats i el 17,48% autònoms.

El teixit empresarial de les indústries tèxtils al Maresme es caracteritza per la seva dimensió petita, prenent com a indicador el tram d'assalariats que ocupen. El 76% de les empreses del subsector són empreses micro, és a dir, que ocupen un màxim de 10 treballadors. Un 20,98% són petites, ocupen entre 11 i 50 persones treballadores. Un 2,87% són empreses mitjanes amb entre 51 i 250 assalariats i només un 0,19% són empreses grans, les quals ocupen 251 i més treballadors. Quant als llocs de treball, l'empresa petita en concentra el 42,73%, l'empresa micro el 26,44%, un 24,62% l'empresa mitjana i un 6,17% l'empresa gran. Si fraccionem els trams en segments més petits observem que el 60,50% de les empreses de les indústries tèxtils ocupen entre 1 i 5 persones assalariades.

Així doncs, el subsector de les indústries tèxtils segueix sent el motor industrial de la comarca, almenys, quant a facturació i ocupació dins del sector industrial. Un fet que cal tenir present i donar-li el valor que es mereix.

C. Solà-Fot.

Dr. ROBERT. 41
ARENYS DE MAR